

KIBRIS TÜRK KÜLTÜR DERNEĞİ GENEL MERKEZİ YAYINIDIR.

KIBRIS Mektubu

2014

CILT: 27 · NO:2,3,4,5,6

ISBN:1300 - 2546

İKİ AYDA BİR YAYINLANIR

Bu Sayımızda

20 Temmuz 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı: Kıbrıs'ta Yeni Bir Dönemin Başlangıcı..... 2	
Dr. Ahmet Zeki BULUNÇ / Genel Başkan	
Denктаş Beyin Hukukçu Özellikleri5	
Taner ERGİNEL / Emekli Yüksek Mahkeme Başkanı	
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Değerlendirilmesi11	
Sabahattin İSMAIL	
Kara Sevda18	
Ali Fikret ATUN	
TMT'nin 57. Yıldönümü Kutlanırken, Milli Mücadelede Mucizeler Yaratan Gazi TMT Mücahitleri Siyasi Mücadeleye de Hazırlanmalıdır21	
E.Alb. İsmail TANSU	
Görüşme ve Müzakereler Tarihe Bağlanmalıdır23	
Hasan İKİZER	
Atatürk'ün Ölümü Yunanistan ve Kıbrıs26	
Prof. Dr. Ulvi KESER	
Anıtkabir Özel Defterinde Rum Ve Yunan Değerlendirmeleri.....29	
Prof. Dr. Ulvi KESER	
O Günlerden Bugünlere 20 Temmuzlar31	
Atilla ÇİLİNGİR	
Barış Harekâtının Yasallığı34	
Hüseyin LAPTALI	
Üniversiteler Geziyor36	
Dr. Necati YALÇIN	
Röportaj45	
Filiz KÖKSAL	
Barış Harekâtının 40. Yılında Batılı Zihniyetin Kıbrıs Sorunun Çözömsüzölüğüne Etkisi Üzerine Düşünceler 56	
Can ŞEN	
Basın Açıklaması - KTKD Yönetim Kurulu (Kıbrıs Müzakereleri)59	
Basın Açıklaması - KTKD Yönetim Kurulu (Erenköy Destanınının 50. Yıldönümü)62	
Evkaf Arşivleri63	
Etkinlikler66	

* Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir

* Dergimizin adı verilmek kaydıyla yazı ve haberlerden alıntı yapılabilir

Kuruluş : 24.01.1987

KTKD Adına Sahibi
Dr. Ahmet Zeki BULUNÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Düzeltmen
Hasan İKİZER

Abone ve Dağıtım
Gülendam ÖZER

Yönetim Yeri

Kıbrıs Türk Kültür Derneği

Genel Merkezi

Halk Sokak 17/2 Yenişehir 06420

Ankara - TÜRKİYE

Tel: 0312 434 14 12

Belgegeçer: 0312 433 11 39

e-posta: kibrisktd@gmail.com

web: www.kibrisktd.org.tr

facebook.com/kibrisktd

ŞUBELER

İstanbul Tel: 0212 222 36 42

İzmir Tel: 0 232 421 13 40

Mersin Tel: 0 324 233 36 58

Antalya Tel: 0 242 248 25 00

YEREL SÜRELİ YAYIN

BASIM YERİ

**KAYIHAN AJANS TURİZM İNŞ. MAK. MAD.
SAN. TAAH. TİC. LTD. ŞTİ.**

Hoşdere Caddesi 201/9 Çankaya/ANKARA T.
0312 442 7272 • F. 0312 442 7081

www.kayihanaajans.com

Can ŞEN

BARIŞ HAREKÂTI'NIN 40. YILINDA BATILI ZİHNİYETİN KIBRIS SORUNUNUN ÇÖZÜMSÜZLÜĞÜNE ETKİSİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Kıbrıs sorunu adanın 1878 yılında İngiltere'nin stratejik savunma hattını Akdeniz'e çekmesi ve hemen ardından Osmanlı Devleti tarafından İngiltere'ye geçici olarak verilmesiyle başlamış, İngiliz sömürge yönetiminde büyümüş, bir çözüm olarak Yunanistan, İngiltere ve Türkiye'nin garantörlüğünde 16 Ağustos 1960 tarihinde kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti döneminde şiddetlenmiştir. 20 Temmuz 1974 tarihinde Başbakan Bülent Ecevit'in hükümet başkanı olduğu dönemde düzenlenen Kıbrıs Barış Harekâtı'na kadar geçen yıllar içinde adada ezilen, öldürülen, kanı ve gözyaşı dinmeyenler Kıbrıs Türkleri olmuştur. 20 Temmuz 1974'de yapılan Barış Harekâtı ve ardından 14 Ağustos 1974 tarihli İkinci Barış Harekâtı ile Kıbrıs Türk'ünün akan kanı ve gözyaşı dinmiştir. Fakat Kıbrıs sorunu Barış Harekâtı'nın üzerinden geçen 40 yıla rağmen çözülememiştir.¹

1974'ten bugüne Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan dünya kamuoyuna Kıbrıs Barış Harekâtı'nı Türkiye'nin aday işgal plânının bir parçasıymış gibi yansıtmış ve adada bulunan Türk askerî varlığını işgal olarak nitelendirmiştir.² Oysa Nikos Sampson'un 15 Temmuz 1974 günü yaptığı darbenin ardından canını zor kurtaran ve daha sonra BM Güvenlik Konseyi'nde bir konuşma yapan Başpiskopos ve Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Makarios bile bu harekâtın haklılığına ve meşruiyetine değinmiştir. Kıbrıs Rumları adada Türk halkına mezalim uygulayan kendileri değilmiş gibi ülkeleri işgal edilmiş mazlum bir devlet rolü oynamaktadırlar. Oynadıkları bu tiyatro Batılı büyük devletler tarafından da kabul görmüştür. Bugün Birleşmiş Milletler KKTC'nin varlığını kabul etmemekte ve dünya kamuoyunda Türkiye'nin adadaki

durumu işgâlcı olarak değerlendirilmektedir. Dünya devletleri Kıbrıs'ta tek devlet olarak 1960 yılında uluslararası antlaşmalarla kurulan, fakat kurulduktan kısa bir süre sonra Cumhurbaşkanı Makarios'un anayasa ihlalleri ile hukukî varlığı zedelenen³ ve 1974'te Nikos Sampson'un yaptığı darbe ile tamamen yıkılan Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanımaktadırlar. 15 Kasım 1983'te bağımsızlığını ilan eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni Türkiye Cumhuriyeti dışında tanıyan başka bir devlet bulunmamaktadır. Bu sebeple KKTC uluslararası arenada siyasî ve ekonomik bir ambargo altında varlığını sürdürmektedir.

Türkiye, 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yasal dayanakları olan Zürih ve Londra Antlaşmaları'nda İngiltere ve Yunanistan'la beraber yeni kurulan devletin garantörlerinden biri olarak yer almıştır. Türkiye'nin Kıbrıs'taki Türk varlığını koruma hakkı bu uluslararası antlaşmalardan gelmektedir.

¹Bu yazıda Kıbrıs sorununun tarihi üzerinde durmayacağım, sorunun çözümsüzlüğünde yatan zihniyeti irdelemeye çalışacağım. Öne süreceğim düşünceler tamamen şahsî kanaatlerim olup tartışılmaya açıktır. Kıbrıs sorunu ve yaşanan olaylar hakkında bilgi almak isteyenlere yazımın kaynakçasında künyelerini vereceğim eserleri tavsiye ederim.

²Kıbrıs Rum Yönetimi her fırsatta Türkiye'nin adada işgâlcı olduğunu ve KKTC'nin hukuksuzluğunu (!) vurgulamaktadır. Örneğin, Rum kesimindeki üniversitelerdeki eğitim olanaklarına ait bilgilerin yer aldığı ve Arapça ve Çince de dâhil olmak üzere farklı dillerde hazırlanan bir internet tanıtım broşüründe "Yasadışı Kıbrıs Türk Üniversiteleri" şeklinde bir başlık yer almaktadır. Bu başlık altında KKTC'nin sözde hukuksuzluğu vurgulanmış ve KKTC'de yer alan üniversitelerin yasal olmadığı iddia edilmiştir: "Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yasalarına göre Kıbrıs Türk üniversiteleri Türk askerî işgâli altında kalan Kıbrıs Cumhuriyeti alanında yasadışı eğitim kurumlarıdır, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından ne kayıtlı ne de yetki verilmiş olarak çalışırlar. Bu nedenle onlar Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tanınmış değildir." http://www.highereducation.ac.cy/pdf/booklet_turkish.pdf (Erişim tarihi: 05/01/2014)

³ Alasya, H. Fikret, Kıbrıs ve Rum-Yunan Emelleri, KKTC Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992, s. 67-69

Türkiye ilk olarak Kıbrıs'ta şiddetlenen olaylar karşısında İsmet İnönü'nün başbakanlığında 1964'te adaya harekâta bulunmak istemiş, fakat Amerikan Başkanı Johnson'un sert mektubu ile bu girişim gerçekleşememiştir.⁴ 1974'te Başbakan Bülent Ecevit başkanlığındaki hükümet harekâta karar verdiğinde Türkiye yine Amerika tarafından engellenmeye çalışılmıştır.⁵ Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra da Türkiye'nin tavrı gerek Amerika gerekse diğer büyük devletler tarafından hiçbir zaman kabul görmemiştir.

Diğer taraftan 1974'ten sonra ne Türkiye Cumhuriyeti adanın kuzeyini ilhak etmeye çalışmış ne de Kıbrıslı Türk liderler Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlanmaya çalışmışlardır.⁶ Türkiye Cumhuriyeti ve Kıbrıs Türkleri (önce geçici Kıbrıs Türk yönetimi, ardından 1983'ten itibaren KKTC) süreç içerisinde devamlı olarak adada iki uluslu bir yönetimin meşru olarak kabul görmesi için çabalamışlar, hiçbir zaman adadaki Rumları yok saymamışlardır.

Kıbrıs Türkleri sürekli olarak müzakereleri devam ettirerek Kıbrıs sorununa çözüm bulunması için çabalamışlardır. Türklerin isteği adada iki taraflı barış ve huzurdur. Buna rağmen Rum yönetimi devamlı olarak görüşmelerde sorun çıkarmış, bununla da kalmayarak sorunun çözümsüzlüğünde Türkleri uzlaşmaya varmak istememekle suçlamış ve dünya devletlerine de durumu bu şekilde lanse etmiştir.⁷

Peki, evveliyatını göz ardı etsek bile Barış Harekâtı'nın üzerinden 40 yıl geçmesine rağmen Kıbrıs sorununun çözülememesi manidar değil midir? Dünyanın jandarmalığına soyunan ABD'nin Türkiye'nin Kıbrıs'a yönelik askeri harekâtını engellemeye çalışması, Kıbrıs konusunda garantör olan İngiltere'nin suya sabuna dokunmayan bir tavırla olanları seyretmesi, Birleşmiş Milletlerin KKTC'nin varlığını yok sayması, yıllardır KKTC'ye ambargo uygulanarak Kıbrıs Türkü'nün dünyadan tecrit edilmeye çalışılması ve son olarak Rum kesiminin Kıbrıs'ta yaşananlar göz ardı edilerek Avrupa Birliği'ne adanın tek sahibi olarak kabul edilmesi manidar değil midir? Tüm bunların adadaki Türk ve Rum halkları arasında yaşanan olayların üs-

tünde bir zihniyetin eseri olduğunu düşünüyorum: Batılı devletlerin sömürgeci ve ötekileştirici zihniyeti.

İnsan hakları, demokrasi, eşitlik gibi pek çok kavram Fransız İhtilâli'nden sonra dünyaya yayılmıştır, bunu kabul ediyoruz; fakat Batılı devletler bu kavramları tüm insanlık için inanarak benimsemişler ve uygulamışlar mıdır? İşte sorunun can damarı da buradadır. Batılı devletler maalesef çeşitli aşamalardan geçerek elde ettikleri bu kavramları sadece kendileri için kullanmaktadırlar. Attilâ İlhan Hangi Batı? adlı eserinde Batılı devletlerin bu ikiyüzlü tavrını açık bir şekilde ortaya koyuyor:

"(...) İnsan sonra sonra Batılının, yani Fransız'ın, yani Parislinin olayları, insanları ve sorunları iki ayrı gözle gördüğünü, iki ayrı ölçekte değerlendirdiğini fark ediyor. Biri dünyayı 'yöneten' ülkelerden biri olmaktan gelen yukarı bir ölçü, kendisine toz kondurmayan, komşusuna karşı hoşgörülü; ötekisi 'yönettiği' ya da o hizada saydığı ülkelere ve halklara uyguladığı hafif alaycı, epeyce küçümser, adamakıllı merhametsiz ve toptan haksız bir ölçü. (...)"⁸

Bu zihniyet Batılı devletlerin dünyanın büyük bir kısmını sömürmesinden gelen bir psikolojik bir saplantıdır. Bu zihniyete göre kendisinden olmayanlar ölmeye, sömürülmeye, göz ardı edilmeye mahkûm "ötekiler"dir. Bu zihniyet sadece Hıristiyan Batılı devletlere özgü kalmamış, Hıristiyan dünya dışında İsrail, Çin gibi güçlü devletlerce de benimsenmiştir. Bir nevi "güçlü devlet megalomanlığı" diyebiliriz bu zihniyete. Geçmişten günümüze baktığımızda Endülüs'teki Müslüman ve Yahudi kıyımı, Güney

⁴ Berber, Handan, Ege Bölgesi Yerel Basınında 1963-1967 Kıbrıs Olayları, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü basılmamış yüksek lisans tezi, Manisa 2013, s. 103

⁵ Ecevit, Bülent, Dış Politika ve Kıbrıs Dosyası, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2011, s. 123-127 ⁶1974'ten beri Kıbrıs'ta Türk ve Rum yönetimleri arasında devam eden, uluslararası arenaya da taşınan, fakat bir türlü neticelenemeyen müzakereler hakkında bakınız: Alasya, a.g.e. s. 117-148.

⁷Oysa durum bunun tam tersidir, Rum lider Kleridis bunu açıkça söylemiştir: "Biz masaya taktik icabı oturuyoruz. Taktiğimiz karşı tarafın hayır dediğine evet demektir. Böylelikle karşı tarafı uzlaşmaz olarak gösteririz. Bu taktik çok başarılı olmuştur. Devam edecektir." Aktaran: Özakman, Turgut, Çalın Türkler-Kıbrıs, Bilgi Yayınevi, Ankara 2012, s. 424. Rumların bu yaklaşımı yıllardır devam etmektedir.

⁸ İlhan, Attilâ, Hangi Batı?, Bilgi Yayınevi, Ankara 2001, s. 34

ve Kuzey Amerika'da yaşanan İnkâ, Aztek ve Kızılderili soykırımları, Afrika'nın sömürülmesi, Hitler'in Yahudi soykırımı, Fransa ve İtalya'nın Kuzey Afrika'daki uygulamaları, Bosna-Hersek'teki Sırp katliamları, Çin'in Doğu Türkistan'daki Türk soykırımı, Çarlık ve Bolşevik Rusya'nın katliamları, İsrail'in Filistin, Ermenistan'ın Karabağ katliamları, Amerika'nın Irak'ı işgâli ve daha pek çok kan dolu olay bu zihniyetin eseri değil midir? Bu zihniyet Kıbrıs'ta yaşanan Rum katliamlarına da gözünü yummuş, sesini çıkarmamış, soydaşlarını korumaya çalışan, işgâl gibi bir niyeti olmayan Türkiye Cumhuriyeti'nin işgâlcilikle ve Kıbrıs Türklerini uzlaşmazlıkla yaftalamıştır.⁹

Gerçeklerin böyle olmadığı kimin umurunda? Kıbrıs'ta öldürülenler, kanı, gözyaşı akıtılan Türk ve Müslümanlar olduktan sonra bu zihniyetin Kıbrıs sorunun çözümünde somut adımlar atmasını ummak sadece pembe bir hayal olarak kalacaktır.

Kıbrıs Türkü ambargolarla tecrit edilsin, gerçekler yadsınarak Barış Harekâtı bir işgal çıkarması olarak değerlendirilsin, Rum yönetimi adanın tek hâkimi olarak kabul edilsin ve Kıbrıs Türkü yok sayılsın kim umursar gerçekleri? Hatta gerçeklerin böyle tahrif edilmesi bu zihniyetin çalışma sistemlerinden biri değil midir? Tıpkı Amerika'nın Kızılderililere yaptığı gibi...

Bir gün gelir bu zihniyet değişir mi orasını bilemeyiz. Bilen tek şey Kıbrıs Türk'ünün bağımsızlığını canı pahasına hak ettiği. Yazıyı Bülent Ecevit'in şu sözleri ile bitirmek uygun olacaktır:

*"İsterse bütün dünya daha yıllarca Kıbrıs Türklerinin bağımsızlık hakkını tartışadursun, Kıbrıs Türklerinin bağımsızlığı bu dünyanın yaşayan, soluk alıp veren, günden güne gelişip güçlenen bir gerçeğidir."*¹⁰

Kaynaklar

ALASYA, H. Fikret, *Kıbrıs ve Rum-Yunan Emelleri*, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992

BERBER, Handan, *Ege Bölgesi Yerel Basınında 1963-1967 Kıbrıs Olayları*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü basılmamış yüksek lisans tezi, Manisa 2013

ECEVİT, Bülent, *Dış Politika ve Kıbrıs Dosyası*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2011

İLHAN, Attilâ, *Hangi Batı?*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2001

KESER, Ulvi, *Kıbrıs'ta Yeraltı Faaliyetleri ve Türk Mukavemet Teşkilâtı (1950-1963)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2007

ÖZAKMAN, Turgut, *Çılgın Türkler-Kıbrıs*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2012

SERTER, Vehbi Zeki, *Kıbrıs'ta Rum-Yunan Saldırıları ve Soykırım, Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları*, Ankara 2008

⁹ Yine Attilâ İlhan şöyle diyor: "(...) Türkiye'nin davranışlarını kınayan, ona hareket tarzını değiştirmesi için baskı yapanlar kimlerdir? Başka bir deyişle, Türkiye'yi kim yalnız bırakıyor? Akli başında olan her vatandaşın bu soruya verebileceği iki cevap yok, cevap tek: Kıbrıs sorunu çıktığından bu yana bizi çelmeleyip duranların hepsi, Türkiye'nin otuz yıldır, handiyse kayıtsız şartsız, dış politikasını bağladığı batılı ülkelerdir. (...)" İlhan, a.g.e. s. 115

¹⁰ Ecevit, a.g.e. s. 283